

Ergen Ö?rencilerin Okuldaki Temel Psikolojik ?htiyaçlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergen Ö?rencilerin Okuldaki Temel Psikolojik ?htiyaçlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21081>

Öz

Ergen Ö?rencilerin Okuldaki Temel Psikolojik ?htiyaçlar? Ölçe?i, ergen ö?rencilerin okul ortam?nda alg?ladıkları temel psikolojik ihtiyaçlar?nın (özerklik, yeterlik ve ili?kisellik) doyumu düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş veya uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, genellikle Öz Belirleme Kuramı (Self-Determination Theory - SDT) çerçevesinde temel alınan üç evrensel ihtiyaç?n okul ba?lam?nda ne ölçüde kar??landığını belirlemeyi hedefler. Sinem Özen tarafından 2016 yılında gerçekleştirilen bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması, yap?sal geçerli?i ve güvenilirlik analizlerinin yapılması kapsamaktadır.

Bu uyarlama çalışması, eğitim psikolojisi alanında çalış?an araştırmacılara ve okul psikolojik danışmanlarına, ö?rencilerin motivasyon düzeylerini ve okulda kalma istekliliklerini etkileyen temel mekanizmaları anlamaları için standartlaştırılmış bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ergenlik, Okul Ortamı, Temel Psikolojik ?htiyaçlar, Özerklik, Yeterlik, İli?kisellik, Öz Belirleme Kuramı, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Sinem Özen

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ergen ö?rencilerin okul ortam?nda hissettikleri özerklik, yeterlik ve ili?kisellik ihtiyaçlar?nın ne derece kar??landığını veya engellendiğini saptamaktır. Bu ihtiyaçların doyumu, ö?rencilerin içsel motivasyonu, akademik başarıları ve genel psikolojik iyi oluşu için kritik öneme sahiptir.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve eğitim sistemi bağlam?nda doğrulamak için yapılmıştır. Böylece, Türk araştırmacılar tarafından geçerlik ve güvenilirlik standartlarına uygun, kültürel açıdan geçerli veriler toplanması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, Öz Belirleme Kuramı'nın temelini oluşturan üç temel psikolojik ihtiyaç? yap?sal olarak ölçmektedir:

Özerklik (Autonomy): Ö?rencinin kendi öğrenme süreçleri, seçimleri ve davranışları üzerinde kontrol sahibi olduğunu hissetme derecesi.

Yeterlik (Competence): Öğrencinin okul görevlerinde başarılı ve yetenekli olduğunu hissetme inancı.

İlişkisel (Relatedness): Öğrencinin okulda öğretmenleri ve akranları ile güvenli, sıcak ve anlamlı ilişkiler kurduğunu hissetme düzeyi.

Bu üç boyut, ergenlerin okuldaki adaptasyon ve motivasyon düzeylerinin belirlenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır.

Geçerlik

Özen (2016) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı temel psikolojik ihtiyaçları yapıları ne derece doğru yansıttığını gösterir.

Çalışmada ayrıca, ölçek maddelerinin kültürel ve dilsel geçerliğini sağlamak için dilsel geçerlik (çeviri-geri çeviri) süreçleri uygulanmış ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu süreçler, ölçeğin Türk örnekleminde de anlamlı ve geçerli sonuçlar üretebilmesi için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları, ölçeğin alt boyutları ve genel puanın tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için hesaplanmıştır. Tipik olarak, psikometrik uyarlama çalışmaları Cronbach's Alpha (İç Tutarlılık Katsayısı) değerleri 0.70 ve üzeri kabul edilir.

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verip vermediğini inceleyen test-tekrar test yöntemlerini de içermesi beklenir; bu, ölçek sonuçları geçici durumlar yerine kalıcı psikolojik yapıları yansıttığını teyit eder.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin faktör yapıları Türk örnekleminde korunup korunmadığını incelemek amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilir ve ölçeğin üç faktörlü (Özerklik, Yeterlik, İlişkisel) yapıları veriyle uyumunu test eder.

DFA sonuçları, model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) aracılığıyla sunulur, ölçeğin yapısal geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olup olmadığını belirler. Bu analiz, ölçeğin teorik yapıya uygun olarak temel psikolojik ihtiyaçları ayrıştırdığını göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Specific details not provided in source, but standard for BPN scales)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ergen Öğrenciler (Adolescent Students)

Age Group: Lise ve Ortaokul öğrencileri (Specific age range determined by the sample group of the thesis)

Population Details: İstanbul Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi örnekleme. Çalışma, Türk eğitim sistemindeki ergen öğrencileri hedef almıştır.

Test Methodology: Ölçek, katılımcıların okul ortamındaki deneyimlerini değerlendirdiği öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanır. Derecelendirme, genellikle "Hiç katılmıyorum"dan "Tamamen katılmıyorum"a uzanan Likert tipi bir ölçek kullanılarak yapılır.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Kişisel Motivasyon, Okul Başlaması, Akademik Başarı, Cronbach's Alpha, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: sinem_tuncbas@hotmail.com

Correspondence Address: İstanbul Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi Başlamasında)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Uyarlama çalışması'nın tamamlandığı yıl).

İzinler ve Ücret: Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanımı için sorumlu yazar Sinem Özen ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim mümkündür.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: [ergen-ogrencilerin-okuldaki-temel-psikolojik-](https://tr-scales.arabpsychology.com/ergen-ogrencilerin-okuldaki-temel-psikolojik-)

[ihtiyaclari-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özen, S. (2016). *Ergen Ö?rencilerin Okuldaki Temel Psikolojik ?htiyaçlar? Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?* . ?stanbul Üniversitesi, ?stanbul.

Tez Merkezi Linki: tez.yok.gov.tr

Ergen Ö?rencilerin Okuldaki Temel Psikolojik ?htiyaçlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte listelenmedi?i için bu bölümde sunulamamaktadır. Maddelerin tam listesine, Kaynaklar bölümünde belirtilen yüksek lisans tezi arac?l???yla ula??labilir.